

Znamenite zgodbe iz vojske leta 1866.

V vasí pod lipo se je zbralo vsako nedeljo popoldne mnogo mladih in odrasčenih, ki so poslušali izsluženega vojaka, kateri jim je pripovedoval mnogo resničnih zgodeb iz laške in nemške vojske leta 1866. Pripovedoval pa je vojak take-le povesti:

1. Kakošna je bila ta vojska sploh.

Naše miroljubno cesarstvo je bilo leta 1866 primorano, da se je moglo na dveh krajih ob enem času vojskovati — na jugu z Lahi, na severji pa z Nemci Prusi. Vojska z Lahi se je končala za Avstrijo dobro; vojska s Prusi pa se je stekla za Avstrijo slabo. Pa naj se izide vojska za to ali uno državo ali deželo že dobro ali slabo, vendar je vojska zraven kuge in lakote najhujša božja šiba, ki zadeva ubogo človeštvo. Koliko terplenja, britkosti in revščine ima vojska v sebi in za sabo, to se ne more in ne dá izšteti. V vojski leta 1866. so našteli, da je bilo naših vojakov mertvih 10.000, ranjenih 30.000 in vjetih 42.000. Koliko mater zdihuje in žaluje po svojih ljubih sinovih, ki so šli iz doma zdravi in veseli, a sedaj počivajo v černej zemlji v daljnih in tujih deželah! Koliko otročičev je zapuščenih sirot brez ljubega očeta, ki jim ga je vzela neusmiljena vojska! Kdor pa je že vojskina razdjanja in prebritke nadloge od blizo tako rekoč v obraz videl, potem gotovo še gorečnejše kot drugi móli: kuge, lakote, vojske in vsega zlega reši nas, o Gospod!

2. Junaška deklica.

Na bojišči pri Kustoci na Laškem je na Kresni dan l. 1866. štirinajst let stara deklica iz vasí Valegije, med tem ko je bil v tej vasí boj najhujši, nosila vode in drugih okrepčal žejnim vojakom, ki so se vojskovali, in je tudi ranjencem rane obozovala. Vendar, ko ta usmiljena sestra tako ljubezen skazuje, zadene jo sovražnikova topova krogla, da nagloma izdihne svojo blago dušico. Vojaki to videti, še huje udarijo v sovražne verste in srečno zmagajo.

3. Deteljica s štirimi peresci.

V boji pri Kraljevem gradu na Češkem vidi nek avstrijski vojak mimogredé na travniku deteljico s štirimi peresci. Mika ga, da bi jo utergal; naglo se sklone k tlam in prime za znamenito deteljico, in glej! pri tej priči, ko se vojak pripogne k deteljici, zažvižga mu tikoma čez glavo topova krogla, ktera bi ga bila gotovo zadela, ako se ne bi bil ravnokar pripognil. Še ljubša je bila potem vojaku znamenita deteljica in mu je še zmiraj najdraži spomin, kako čudno ga je Bog rešil nagle in gotove smerti.

4. Prava Samaritanka.

Neki avstrijski vojak, ki je pri Kraljevem gradcu ranjen obležal, je sam od sebe tako-lé pripovedoval:

„Tri ure se nisem nič zavedel. Ko se zdramim, vidim strašne reči okoli sebe. Kakor daleč je okó videlo, nisem videl drugega, nego vse polno merličev, ki so posamnem in nakupičeni ležali, kakor snopovje po kervavej zemlji. Neizrečene bolečine se me poprijemljejo in vedel sem, da je prišla tudi meni zadnja ura. Na pol umiraje se izročujem Bogu, in glej! kar stoji pri meni mlado deklé z verčem v roki, in me vidi, ko zdihujem in umiram. Naglo se sklone k meni, mi dá piti iz verča dobrega vina, vzame iz žepa cufanja in platna, zaveže mi rane, potolaži me in zagotovi, da pride nemudoma nekdo po mé in me pelje v bólnico. Blaga deklica gre hitro dalje med mertvimi, in zdi se mi, kakor bi bil to angelj v človeškej podobi, ki mi ga je v smertnej težavi poslal ljubi Bog. — Kakor je deklica obljubila, se je tudi res zgodilo. Kmalu potem prideta dva človeka z nosilnicami, ter me naložita in neseta v bólnico, kjer sem dolgo ležal, pa vendar srečno ozdravel. — Dolgo nisem mogel zvedeti, kdo je bila tista usmiljena, blaga deklica, ki mi je življenje rešila; pozneje sem jo vendar zvedel, in sem šel iz preserčne hvaležnosti nje preblago rokó poljubiti. Imé jej je Josipina Kalina, in je edina hči nekega grajskega oskerbnika v tistem kraji, verla Slovanka. Bog jej obilo povračaj to lepo žertovalno in priserčno ljubezen do bližnjega!“

5. Sovražnik največi prijatelj.

Neki pruski prostovoljec je pripovedoval:

„V boji pri Kraljevem gradcu sem bil na desni rami hudo ranjen; zeló mi je kri tekla, omedlevice so me napadale in neizrečeno sem bil žejin. Ves zapuščen od svojih ležim na tleh ne daleč od grabna, v katerem je bilo nekaj dežévnice. Vse svoje zadnje moči zbiram in napenjam, da bi se privlekel do vode, pa vendar nisem mogel tje priti, da bi si ogasil presilno žejo. V neizrečenih bolečinah čakam svoje zadnje ure, ker dobro sem vedel, da ga ne bo usmiljenega človeka k meni, kajti ravno o tem času so hiteli avstrijski vojaki, tedaj moji sovražniki, mimo mene. Vendar si mislim: vsaj smo si vsi bratje med seboj, akoravno se imenujemo sovražniki. Poprosim tedaj nekega avstrijskega lovca, da naj bi mi storil to dobroto in mi zajel iz bližnjega prekopa požirek vode. Vojak naglo prime posodico za vodo in skoči k vodi, da bi mi je bil prinesel, pa oj groza! ravno ko blagi tovarš vodo zajmé in se nakviško sklone, zadene ga krogla v glavo ter pade mertev na tla blizo mene. — Zdelo se mi je, kakor da bi bil v tem trenutku tudi jaz zadet, tako me je sercé zabolelo; omedlim in zbudim se še le v bólnici, kamor so me bili ravno prinesli. Tù sem srečno ozdravel, toda moja rana me še sedaj vselej zabolí, kedarkoli se spomnim blagega človeka, ki se je s toliko usmiljenim sercem za mé daroval. Bog mu poverni to dobro delo v svetem raji!“

A. Praprotnik.